I. MĂRII

CORRIGENDA ET ADDENDA LA *DICȚIONARUL LIMBII ROMÂNE* (DLR), *LITERA S: SLAB–SPONGHIOS*

I. *Precizări.* La sfârșitul anului 1992, la Editura Academiei Române, a apărut *Dicționarul limbii române (DLR),* serie nouă, tomul X, partea a 4-a, litera S: **slab–sponghios.** Pe foaia de titlu, verso (continuând și pe pagina următoare), sunt menționate, sub „formula" (cursiv culeasă): „Pentru cuvintele cu răspândire regională au fost consultați:" –, și numele: Stelian DUMISTRĂCEL, Doina GRECU și Ion MĂRII. În legătură cu menționarea, firească, (și) a ultimelor două nume sunt însă, considerăm, absolut necesare următoarele precizări:

1. Doina Grecu și Ion Mării nu au fost consultați „pentru cuvintele cu răspândire regională", ci ei au efectuat, riguros și generos, o revizie (postredacțională) a materialului lexical (regional și/sau general) al ALR-ului utilizat (eronat sau lacunar) în elaborarea DLR-ului. În ce constă exact această (deloc ușoară) operație lexicologico-lexicografică inițiată și realizată de noi, am arătat în articolul *Însemnări lexicologice și lexicografice,* publicat în „Limba română", XLI, 1992, nr. 3, p. 121-126[1].

2. Ion Mării n u e s t e doctor în filologie[2].

[1] Atât în revistă (în exemplarul pe care-l deținem), cât și în extras, articolul precitat a apărut cu (destule) greșeli de tipar, precizând însă că în revistă greșelile sunt mult mai multe decât în extras. Să corectăm, aici, doar pe (a)cele(a) care deformează realitatea lingvistică: la p. 123, r. 24 de sus (în/din revistă), nu ALR SN II h 658/157, ci (cum, exact, apare în extras, pe aceeași pagină, r. 25 de sus) ALR SN II h 568/157; – la p. 123, r. 15-16 de jos (în revistă) = r. 14 de jos (în extras), nu **strunhălí,** ci **struhălí;** – la p. 124, r. 6 de sus (din revistă), nu ALR II d 252/362, ci (cum, exact, apare în extras, pe aceeași pagină, r. 7 de sus) ALR II 3252/362; – la p. 124, r. 1 de jos (în revistă) = p. 125, r. 1 de sus (în extras), nu **strunguí,** ci **struguí.**

[2] Că alcătuitorul sau alcătuitorii foii de titlu ne consideră (ca și mulți alți colegi, de altfel) că am fi așa ceva, ne onorează (desigur), dar, repetăm, nu deținem t i t l u l de *doctor în filologie* (motiv pentru care, între paranteze zis, Academia Română a infirmat, „principial", concursul pentru ocuparea postului de cercetător științific principal I, concurs pe care l-am susținut în toamna anului 1990 și care, pe baza referatelor întocmite de regretații profesori univ. dr. docenți, lingviștii R.Todoran și Ioan Pătruț, a fost confirmat de Consiliul științific al Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" și, apoi, de către Filiala din Cluj-Napoca a

3. I. Mării a revizuit, pentru articolele lexicografice cuprinse în acest volum al DLR-ului, nu, cum se indică în foaia de titlu, porțiunile: **sloi – somă, sombrero – sorsam, spăioaie – spîrtica,** ci, exact, porțiunile: **sloi** (p. 1083) – **sorsam** (p. 1253), **spăioane** (sub această formă-titlu dialectală este lucrat respectivul regionalism, la p. 1304) – **speologie** (p. 1344), **spir**[1] (p. 1376) – **sponghios** (p. 1408), precizând, totodată, că revizia și redactarea observațiilor au fost finalizate la data de 3 februarie 1987 pentru fragmentele: **socoteală – sodovină** (67 p. dactilografiate), **soduş – somă** (199 p.), **sombrero – sorsam** (181 p.); la data de 15 iunie 1987 pentru fragmentele: **sloi – sluțitură** (88 p.), **smac – smîrzi** (131 p.), **smoală – socotea** (225 p.), **spăioaie – spătos** (100 p.), **spătui – speologie** (123 p.), **spir**[1] – **spîrtica** (138 p.) și la data de 22 martie 1988 pentru fragmentul **splai – spulichi** (190 p.).

4. În ianuarie 1994, am confruntat, pentru toate articolele lexicografice revizuite de noi, observațiile noastre la textul dactilografiat cu textul tipărit. Rezultatul acestei confruntări este (din păcate) următorul: pentru articolele lexicografice cuprinse în porțiunea **sloi – socotea** observațiile noastre înaintate redacției DLR nu au fost operate (din motive obiective de natură neștiințifică, credem) decât cel mult (și, uneori, greșit) în proporție de 5%, pe de o parte, iar, pe de altă parte, pentru articolele lexicografice din porțiunile **socoteală – sorsam, spăioane – speologie** și **spir**[1] – **sponghios,** ele au fost operate aproape integral. Indiferent cum se explică această situație neplăcută, prezența noastră în/pe foaia de titlu ne-a obligat, în folosul DLR-ului, să redactăm și să publicăm...

II. *Corrigenda et addenda* la DLR X_4:

1. sloi[1] (p. 1083-1085): la sensul **I 2,** sursa „ALRM SN II h 1618" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN III h 801; – sensul **I „4.** (Mold.) Patină[2] **(1.)** *Sî dau cu sloiu pi ghiață.* ALR SN V h 1309/520, cf. h 1309, h 1311" se va elimina[3]; – la sensul **II 1,** de introdus și ALR SN I

Academiei Române. În aceeași situație cu a subsemnatului se află și alți cercetători clujeni, lingviști sau istorici, care, din motive obiective și/sau subiective, nu și-au susținut, la timp = în tinerețe, teza de doctorat, dar care, afirm cu o deplină responsabilitate profesională, au o bogată și apreciată activitate științifică; contribuția lor la elaborarea unor lucrări de importanță națională (și internațională) fiind, cu adevărat, substanțială. Mai mult, unii dintre acești cercetători fără titlul de doctor în filologie dețin premii ale Academiei Române, conduc colective de cercetare sau chiar institute. Este bine = moral ca acestor cercetători să li se interzică, pentru singurul motiv că nu dețin *titlul* de doctor în filologie, participarea la concursurile de cercetător științific principal II sau I, organizate de institutele în care și pentru care ei, de-o viață, lucrează cu rezultate științifice remarcabile ?).

[3] Când (în observațiile înaintate redacției DLR) am propus scoaterea din DLR a acestui sens,

h 273 (= „sloi de ceară")[4]; – forma de plural „*sloaie* (ALR I 432/156, 180, 335, 764, 795, ALRM SN II h 618/182)" nu este „(regional **I 3**)", ci „(regional **I 2**)", pe de o parte, iar, pe de altă parte, de la sursa (manuscrisă) ALR I 432 se va scoate punctul de anchetă 335, precizând, totodată, că sursa „ALRM SN II h 618/182" are, cum am arătat mai sus, și un corespondent (= variantă) neinterpretativ(ă); – la varianta l e x i c a l ă (căci, din păcate, așa consideră DLR-ul forma dialectală) „*scloi* (ALR I 432/59, 65, 80, 98, 100, 103, 131, 249, 251, 280, 295, 298, 302, 305, 308, 315, 429)": *a)* nu „(regional **I 4**)", ci: (regional **I 2**); *b)* de la sursa „ALR I 432" se vor elimina punctele 103 și 429 (inexistente nu numai în ALR I, ci și în ALR II) și se vor introduce punctele: 129, 285, 289, 290 și 320; *c)* pentru această „variantă lexicală" se va introduce și: ALR SN III h 801, ALRM SN II h 618; *d)* în ALR I 432, această „variantă lexicală" nu este n u m a i „s. n." (= substantiv neutru), ci, în majoritatea punctelor de anchetă în care a fost înregistrată (: 65, 80, 100, 283, 285, 289, 290, 295, 298, 302, 305, 308 și 315), este s.m. (= substantiv masculin), iar în ALR SN III h 801, numai s.m.; – varianta lexicală **„zloi** (ib. 432/592, 748)" este înregistrată și în ALR SN I h 273, pe de o parte, iar, pe de altă parte, în ALR I 432/592 e sigur de genul masculin și nu neutru.

2. sloiéte (p. 1085): la sensul **1,** sursa „ALRM SN II h 618" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN III h 801[5]; tot la acest sens și înainte de

---

de „patină[2] (1)", al cuvântului **sloi** – sens introdus și (precum se vede) menținut doar pe baza ALR II –, am făcut-o bazându-mă nu pe cunoașterea reală = directă a graiurilor moldovenești vorbite în punctele 520 și 414, ci pe lectura c o m p a r a t i v ă a răspunsurilor înregistrate de E. Petrovici la întrebările pentru pozițiile „4370 = [copiii] se dau pe gheață" și „4372 = patină, pl." din *Chestionarul ALR II,* răspunsuri publicate, neinterpretativ, în ALR II, s.n., vol. V, hărțile 1309 și 1311, iar, interpretativ, în ALRM II, s.n., vol. III, hărțile 1109 și 1111. Într-adevăr, la întrebarea pentru [4370], în două localități din nord-estul Moldovei informatorii au răspuns: [copiii se dau] **de-a șuiul și cu sloiu pe gheață/414, se dau cu sloiul pe gheață,** .../520, după cum alți informatori, din alte localități, au răspuns: ***s e d a u p e g h e a ț ă*** **cu opincile, cu picioarele sau pe picioare.** Chiar dacă ancheta pentru ALR II nu ar fi programat și o întrebare onomasiologică pentru „patină", **sloi** din răspunsurile de mai sus nu poate fi interpretat, m e - c a n i c , ca un sinonim regional al literarului **patină.** Cum, însă, ALR II a programat și întrebare pentru „patină", întrebare la care informatorul din 414 a răspuns cu termenul **patină** (pl. *patine*), iar cel din punctul de anchetă 520, că „obiectul nu există în localitate", este, clar, că **sloi** din „ALR SN V h 1309" (și nu și h 1311), ALRM SN III h 1109 = „bucată de gheață" (adică sensul **I 1** din DLR) și nu „patină".

[4] Această hartă lexicală din ALR II este, indiscutabil, sub toate privințele (dar, mai ales, areal) evaluată, cea mai importatntă sursă pentru **sloi** = „bucată de ceară închegată prin sleire".

[5] Dincolo de regulile DLR-ului referitoare la tehnica citării ALR-ului, indicarea (în primul rând, a) acestei hărți neinterpretative era obligatorie, deoarece în harta interpretativă, menționată de DLR, este prezentată, literarizat, doar forma de plural: *sloieți,* plural ce (cum numai din harta neinterpretativă se poate constata) corespunde, pe de o parte, în majoritatea punctelor în care a

(nu: ALRM SN II h 618, ci, conform observației de mai sus,:) ALR SN III h 801, ALRM SN II h 618, de citat și: ALR I 432/1, 18, 26, 40, 49, 51, 56, 69, 85, 87, 116, 136, 803, 805, 820, 831, 835, 840; – textul din secțiunea consacrată morfologiei cuvântului: „și (regional, n.) *sloiețuri* (ALR I 432/28)" se va elimina[6]; – varianta „lexicală" (vezi *supra*) „**scloiéte** (*ib.* 432/85)" este înregistrată, în ALR I 432, și în punctul 820; – varianta lexicală „**stlioéte** (ALRM SN II h 618/2)", introdusă la solicitarea noastră, este, în realitate, „**stloiéte** (ALR SN III h 801/29, ALRM SN II h 618/29)".

3. sloiéț (p. 1085): la sens, nu „ALRM SN II h 618", ci ALR I 432/28, 45, 63, 808, ALR SN III h 801/36; – la plural, nu „*sloieți*", ci: *sloieți* și (regional, n.) *sloiețuri* (ALR I 432/28).

4. slon (p. 1085): la sensul **1**, de introdus și ALR I 336/780, 786, *ib.* 689/776, 800.

5. slóvă (p. 1086): la sensul **1,** nu „ALR SN II h 754", ci ALR SN IV h 923 (= „litere"), *ib.* h 924 (= „litere chirilice"), ALRM SN II h 753 (= „litere"), *ib.* h 754 (= „litere chirilice"); – pe baza surselor precitate, de adăugat (în spiritul și legea DLR-ului) următoarele două variante: **sclóvă** (ALR SN IV h 923, *ib.* h 924, ALRM SN II h 753), **stlóvă** (ALR SN IV h. 923/29, ALRM SN II h 753/29; – varianta „(învechit) **sloávă**" (cu pl.: *sloave*) este înregistrată și în ALR SN IV h 923/334.

6. slúgă (p. 1088-1089): la sensul **I 1,** pe lângă „ALR SN III h 882, ALRM SN II h 719", de citat și: ALR II 3160, ALR SN VI h 1573, 1754, ALRM SN II h 720, *ib.* IV h 1334; – varianta **sclúgă,** pe lângă cele două surse citate din ALR (a doua sursă a fost introdusă pe baza observației noastre), este prezentă și în ALR II 3160/250, 284, 310, 316, 325, ALR SN VI h 1573 (surse menționate de noi în observațiile înaintate redacției DLR); – varianta **stlúgă,** pe lângă cele două surse din ALR (a doua sursă, ca și în cazul variantei de mai sus, a fost introdusă tot pe baza observației noastre), este prezentă și în ALR SN VI h 1573/64; – de introdus, pe lângă cele două variante lexicale precitate, și varianta **zlúgă** (ALR II 3160, ALR SN VI h 1573), formă înregistrată, în ambele surse citate, în punctele de anchetă 872 și 886.

7. slujbáș, -ă (p. 1093): la sensul de sub ♦, de introdus și ALRM SN II h 719/514.

8. slújbă (p. 1093-1095): la sensul **3,** sursele „ALRM II/I h 238, *ib.* **h** 239, 240" au și o versiune neinterpretativă: ALR II/I MN 98, 2755 (= „utrenie"), *ib.*, 2756 (= „liturghie"), *ib.* MN 99, 2757 (= „vecernie"); – tot la sensul **3,** la sintagma *slujba mortului*, „ALR II/I MN 86, 2713/886" =, în realitate, ALR II/I h 172/886; – pe lângă forma de pl. *slujbe,* de introdus și pluralul *slujbi,*

[6] Pentru că, în sursa menționată, *sloiețuri* este pluralul formei de singular **sloieț** (vezi *infra*).

2756 (= „liturghie"), *ib.* MN 99, 2757 (= „vecernie"); – tot la sensul **3**, la sintagma *slujba mortului*, „ALR II/I MN 86, 2713/886" =, în realitate, ALR II/I h 172/886; – pe lângă forma de pl. *slujbe*, de introdus și pluralul *slujbi*, înregistrat în ALR II/I MN 98, 2754/2, 27, 29, 36, 64, 95, 105, 833 (în 29 și 64, sub forma *stlujbi)*; – la varianta **sclújbă**, sursa „ALRM II/I h 239" are, cum am menționat mai sus, și o variantă neinterpretativă: ALR II/I MN 98, 2756; – varianta **stlújbă**, introdusă pe baza observației noastre, este înregistrată și în ALR II/I MN 98, 2756/64; – varianta **zlújbă** este înregistrată și în ALR II/I MN 98, 2756 (punctele: 872, 886), *ib.* 99, 2757/872.

9. slují (p. 1095-1098): la sensul **II 2** (p. 1098), sursele „ALRM II/I h 218, 247/899" au și un corespondent neinterpretativ: ALR II/I MN 85, 2707, *ib.* 102, 2772/899.

10. slujitór, -oáre (p. 1099): la sensul **4.** = „denumire a funcționarilor statului feudal" este citat și „ALR I 805/526", sursă în care însă sunt înregistrate răspunsurile pentru noțiunea „omul care îngrijește drumurile" (în statul modern și nu în cel feudal); – de introdus, acum, „varianta" **sclujitór** (ALR II/I h 164/130).

11. slújnic, -ă (p. 1100): la sensul **2**, compusul **slujnica-cucului** = „codobatură" în ALR I 1042 este înregistrat nu numai în punctul de anchetă 61, ci și în 308; – „varianta" **sclújnică** este înregistrată în ALR I 1042/61, 308, ALR II 6217/310, ALR SN VI h 1754, ALRM SN II h 720, iar varianta **zlújnică**, în ALR SN VI h 1754/886; – de adăugat, totuși, varianta **slúșnică** (ALR SN VI h 1754/334, ALRM SN II h 720/334, 574), variantă care, în dactilogramă, figura (prin trimitere) sub poziția-i alfabetică.

12. slujnicúță (p. 1100): De introdus și un sens „**2.** S.f. C o m p u s: (Ornit.; Valea Vinului – Satu Mare) **slujnicuța-cucului** = codobatură (*Motacilla alba)*. Cf. ALR I 1042/339".

13. slut, -ă (p. 1100-1101): la sensul **1** (p. 1101, r. 4 de sus), înaintea sursei „ALRM II/I h 127/219" se va cita (și) ALR II/I MN 41, 2223/219.

14. smalț (p. 1103-1104): la sensul **1**, sursa „ALRM SN II h 851" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN IV h 1035, pe de o parte, iar, pe de altă parte, tot la acest sens, trebuie citat și ALR I 695/255, 270, 283; – la varianta **smanț**[7], de citat (în primul rând) harta neinterpretativă: ALR SN IV h 1035, precizând însă că în ambele hărți varianta apare nu numai în punctul 723, ci și în punctele 192, 728, 769; – la varianta **jumálț**, de citat (în primul rând) ALR SN IV h 1035, precizând însă că în ambele hărți varianta apare nu numai în punctele menționate pentru sursa interpretativă „ALRM SN II h 851", ci și în punctele 520, 574; forma **jumálț** este înregistrată și în ALR I 695/255, 270, 283;

[7] **În exemplarul nostru, dintr-o evidentă greșeală de tipar, apare smant.**

15. smălțuiálă (p. 1106): sursa „ALR SN IV h 1035/928" are și un corespondent interpretativ: ALRM SN II h 851.

16. smălțuít², **-ă** (p. 1106-1107): la sensul **1**, nu „ALR I 695/268, 677, 898", ci: ALR I 695/255, 268, 270, 350, 677, 898, ALR SN IV h 1035 (vezi, în legenda hărții, punctele 284, 414, 514, 705); – varianta „**smelțuít,-ă** (ALR I 695/268, A I 23)" în sursa menționată din ALR I sună, clar, **șmălțuítă**, formă înregistrată în DLR; – de introdus, acum, și următoarele variante: **jumălțítă** (ALR I 695/270), **jumălțuítă** (ALR I 695/350), **jumulțítă** (ALR I 695/255).

17. smead², **-ă** (p. 1107): la sens, „ALR II/I MN 20, 2139" = ALR II/I MN 20, 6939; – varianta **zmead, -ă** nu este numai „învechit"(ă), ci și regional(ă), cum reiese din ALR II/I h 5/723; – în dactilogramă figura (pe bună dreptate considerăm) și varianta **smad** (observând că ea se întâlnește și în ALR II/I MN 20, 6939/414, 886), dar care, în textul tipărit, nu mai apare; – de adăugat și varianta **zmad** (ALR II/I MN 20, 6939/876).

18. „smedíță s.f. (Regional) Mlădiță **(1)** (Agîrbiciu – Cluj). LEXIC REG. II, 74 – Pl.: *smedițe* [...]" (p. 1108). În legătură cu acest articol lexicografic, observăm: Cu același sens de „mlădiță", cuvântul este înregistrat și în ALR I 971/61, 285, 289, 298 și 305, sub următoarele forme (redate de noi, desigur, literarizat): **zmedíță** /289 (cu pl.: *zmedițe),* **zmădíță/** 61, 285 (cu pl.: *zmădiți/* 61), **zmădiță**/298 (cu pl.: *zmădițe)* și **zmădiț** (sic!)/305 (cu pl.: *zmădiți).*

19. smerí (p. 1109-1110). În legătură cu (sub)sensul (de sub sensul **1**) „(Prin Maram. și prin Transilv.) A se mîndri **(4)**. Cf. ALR SN V h 1255/346, ib. h 1256/365, com. din SEBEȘ", ne menținem următoarele observații-sugestii: *a)* paranteza areală este prea „strâmt" redactată având în vedere că punctul de anchetă 365 din ALR II = Ciocănești, com. Iacobeni, jud. Suceava; *b)* în „ALR SN V h 1255", verbul nu este înregistrat numai în punctul cartografic 346 (sub forma *zmărește),* ci și în 141 (sub forma *zmerește),* întrebându-ne totuși dacă, într-adevăr, formele **zmerí/zmărí** = „a se mîndri, a se fuduli, a se mări etc." sunt variante lexicale ale lui **smerí** (dacă da, atunci la secțiunea consacrată variantelor se va introduce și forma **zmărí**) sau variante ale (în raport cu **smerí**) antonimului **mărí** (vezi DLR, s.v., **VI 2,** precum și ALR II, s.n., vol. V, h 1255 = „se fudulește") sau (pentru că DLR-ul îl consideră pe *s/z-* protetic drept prefix) forme reprezentând un alt cuvânt, un derivat de la (*a se*) **mărí** ?; – varianta lexicală „(regional) **smereí** (ALR SN V h 1256/365)", inexistentă în dactilograma lecturată de noi, se va elimina, deoarece, în sursa exact indicată, răspunsul înregistrat, pentru „(fata) se răsfață", sună (literarizat) *se smerește.*

20. smiceá (p. 1112-1113): la sensul **3**, de la sursa ALR I 972, punctul de anchetă 279 (ce aparține ALR II) va fi înlocuit cu 278.

21. smicurá (p. 1113-1114): la sensul **1,** se va cita și ALR II 4639/833; – la sensul **2, nu** „ALR I 907/79", ci ALR I 907/26, 79, 107, 109, 112, 116, 118, 800; – la variante, nu „(învechit) **zmicurá**", ci „(învechit și r e g i o n a l)", deoarece această formă este atestată și în ALR I 907/26, 107, 109, 112, 116, 118, ALR SN I h 115/27; – de adăugat, acum, și variantele: **zmicorá** (ALR II 4639/833; ind. prez.: *zmicór),* **miscorá** (ALR I 907/800; ind. prez.: *miscór).*

22. „**smidár** s.n., adj. **1.** S.n. (Prin sudul Transilv.) Smidă[2]. Cf. DR XI, 76. *A aflat că obicinuiește să intre în mijlocul unui smidar des, plin cu tufe de spini.* PRIBEAGUL, P.R. 102, cf. DM, DEX **2.** Adj. (Prin Transilv. și prin Maram.) Stufos. Cf. ALR II 6364/284, 353 – Pl.: *smidaruri.* – Și: (regional) **zîmidár, -ă** (ALR II 6364/284), **zmidár, -ă** (ib. 6364/353) adj. [...]" (p. 1114). – Dacă s-ar fi operat observațiile noastre la dactilogramă, atunci, desigur, tipărit, acest articol lexicografic ar fi arătat, în partea-i descriptivă, astfel: **SMIDÁR** s.n. (Prin Transilv. și prin Maram.) Smidă[2]. Cf. DR XI, 76 [...], PRIBEAGUL, P.R. 102, ALR II 6364/284, 353, cf. DM, DEX – Pl. *smidaruri.* – Și: (regional) **zmidár** (ALR II 6364/353), **zîmidár** (*ib.* 6364/284).

23. smídă[2] (p. 1114): la sensul de bază, nu „ALR SN III h 634/353, ALRM SN II h 439/53", ci[8]: ALR SN III h 634/53, 353, ALRM SN II h 439/53, 353. Tot la acest sens, se vor introduce și sursele: ALR II 6365/53, ALR SN II h 586/362, ALRM SN I h 397/362, FOLC. OLT. - MUNT. I, 474. A se vedea, mai observam, și ALRR *Maramureș,* vol. III, h 545, NALR – *Oltenia,* vol. III, h 517.

24. smidíș (p. 1115): în definiție, sinonimul (tot un regionalism) *smiget* =, literarizat, **smidet** (vezi *infra*); – la sens, după sursa „ALR I 971/75", să se introducă și ALR II 6364/47; – la variante, să se adauge și forma **zmidíș** (ALR I 975/75, ALR II 6364/47).

25. smidós,- oásă (p. 1115): la sens, nu „ALR II 6364/53", ci ALR II 6364/53, 362.

26. smigét (p. 1115) =, literarizat, **smidét.**

27. smintí (p. 1117-1118): la sensul **1,** nu „ALRM SN II h 1158/833", ci ALRM SN III h 1158/833, hartă care are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN V h 1404; tot la sensul **1,** înaintea sursei din ALR II, se va introduce ALR I/I h 142; – la sensul **2,** nu „ALR II 252/887, cf. ib. 3598/284", ci ALR I 252/887, cf. ALR II 3598/284, 791; – la (sub)sensul „a (se) luxa" (de sub sensul **2),** sursa ALRM I/I h 206 are și un corespondent neinterpretativ: ALR I/I h 148.

28. smintít[2]**, -ă** (p. 1119): la sensul **1,** sursa „ALRM I/I h 192" are și un corespondent neinterpretativ: ALR I/I h 134; după aceste surse, se poate cita și ALR I/I h 142; – sursa „ALRM II/I h 161/2", de sub primul romb gol de la

---

[8] Pentru că cele două hărți citate de DLR cartografiază, neinterpretativ și interpretativ, răspunsurile înregistrate la una și aceeași întrebare: „6255 tufiș" din *Chestionarul ALR II.*

sensul **1,** are şi un corespondent neinterpretativ: ALR II/I MN 55, 4175/2.

29. smiorcăí (p. 1120): la sensul **2,** poate fi citat şi ALR II/I MN 12, 6892/102; – la varianta **zmorcăí,** nu „ALR II/I MN 12, 2092/102", ci ALR II/I MN 12, 6892/102.

30. smírnă[2] (p. 1122): la sensul **1,** (sub)sensul „(Regional) Tămâie **(1).** ALR I 599" va fi eliminat, iar sursa citată de DLR va trece la sensul **1;** – să se introducă, pe baza ALR I 977/12, 510, 898, şi un sens „răşină de brad"; – varianta **zmérnă** este înregistrată şi în ALR I 977/510.

31. smírom (p. 1122): în sursele menţionate de DLR (a se vedea şi a se cita totuşi şi GĂMULESCU, E.S., s.v.), accentul nu este indicat; el aparţine, deci, redacţiei dicţionarului.

32. smíc (p. 1122-1123): la forma „rară" de pl. *smíce,* nu „ALR I 1311/571", ci ALR I 1311/532, 571; – la varianta **zmîrc,** nu „ALR I 1311/90", ci ALR I 1311/90, 107, 112; – să se introducă şi variantele: **zmăc** (ALR I 1311/273) s.n., **jmíc** (pl. *jmícuri*) (ALR I 1311/385) s.n.

33. smîntínă (p. 1123-1124): la sensul **1,** după „ALR I 1065", să se introducă şi ALR I 779/214, 370, 510, 522, 530, 536, 540, 558, 590, *ib.* 1066/381, ALR SN II h 305; – la „sintagma" *smîntînă acră* = „lapte prins [...] folosit pentru acrit supa sau pentru închegat laptele", nu: „cf. ALR I 779/363, 370, 385, ib. 1066/35 [10], 381", ci: cf. ALR I 779/363 [9], *ib.* 1066/35 [10]; – precizarea: „Accentuat şi: (regional) *smîntînă.* ALR I 1066/35" se va elimina; – varianta „**zmîntínă** (CADE, SCRIBAN)" este înregistrată şi în ALR I 779/214, 370, 510, *ib.* 1062, 1065, 1066/381, ALR SN II h 305.

34. smîntîní (p. 1124): la sensul **1,** să se citeze şi ALR SN II h 305; – varianta **zmîntîní** este înregistrată şi în ALR SN II h 305; – să se introducă, acum, şi varianta **smîntăní** (ALR SN II h 305/36).

35. smîrc[2] (p. 1124-1125): la (sub)sensul: „(Transilv. şi prin Ban.) Tîlv **(2)** (pentru scos lichidul dintr-un butoi)", de sub sensul **4,** nu „ALR II 6161/64, 95", ci ALR II 6161/64, deoarece în punctul de anchetă 95 cuvântul **zmîrc** denumeşte „ f u r t u n u l cu care se trage (scoate) vinul", ceea ce este cu totul altceva decât „tîlv **(2)**". Mai mult, informatorul scărişorean a precizat, în răspunsul său, că „tigva" şi „unealta confecţionată din ea" nu există în localitate (vezi, în acest sens, şi ALR II, s.n., vol. I, h 200).

---

[9] Pentru că în ALR I 779 (= „înăcreală, cu care se înăcreşte supa şi laptele") sintagma *smântână acră* este înregistrată (în opoziţie cu termenul **cuib** = „acreala ce se pune în lapte") numai în punctul de anchetă 363. În punctul de anchetă 370, s-au înregistrat următoarele răspunsuri: **zmântână, lapte acru** (ambele pentru „acreala ce se pune în supă"), **cuib** (pentru „acreala ce se pune în lapte"), iar în 385, **borş** („în zeamă"), **cuib** („în lapte").

[10] Pentru că în punctul 381 s-a răspuns doar **zmântână.**

36. smoálă (p. 1127-1128): la sensul **3,** nu „ALRM SN II h 648/834", ci ALRM SN II h 648/836; – la sensul **4,** ALRM I/I h 184/268 are și un corespondent neinterpretativ: ALR I/I h 131/268; – având în vedere faptul că informatorul a ezitat în răspunsul dat la întrebarea [5153] din *Chestionarul ALR II,* am propus (și-mi mențin propunerea) ca sensul „**8** (Regional) Polenul porumbului (Peștișani – Tîrgu Jiu). Cf. ALR SN I h 107/836" să fie eliminat din DLR; – la sensul **9,** nu „ALRM SN II h 655/833", ci (evident, dacă se indică și punctele) ALRM SN II h 655/192, 833, precizând, totodată, că această hartă lexicală onomasiologică interpretativă are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN III h 832/192, 833.

37. smoátic (p. 1128): la sensul **1,** trebuie citat și ALR I/I h 9/596, sursă din care reiese că **smoátic** „smoc de păr" circulă și prin sudul Moldovei și nu numai, cum se menționează în DLR, „(Prin Ban. și prin nord-estul Olt.)"; – varianta „**zmoácec** (ALR I 1812/26)" =, prin literarizare (și nu literalizare), **zmoátec.**

38. smoc (p. 1128-1129): la sensul **2 b,** sursa „ALRM II/I h 246/514" are și un corespondent neinterpretativ: ALR II/I MN 102, 2771/514; – la varianta **jmoc,** nu „ALR I/I h 9/217, 257", ci ALR I/I h 9/217, 257, 554; – la varianta **cimóc,** nu „(ib. h 9/339, 257)", ci „(ib. h 9/339)"; – varianta **cimóg = ciumóg** (cum era, bine, în dactilogramă); – varianta „**șiomóc** (DENSUSIANU, Ț. H. 335, GREGORIAN, CL. 63)", notată fonetic (de autorii precitați) *śjomoc,* literarizată (și nu liearalizată) sună, firesc, **ciomóc,** dar nu cred că formele **cimóc, ciumóg, ciomóc** și (adăugăm noi pe baza ALR I/I h 9/283) **ciomóg** sunt variante lexicale ale cuvântului **smoc,** ci ale unui alt cuvânt înrudit, în mod evident, cu **cimóu** (vezi DA, s.v.).

39. smocurél (p. 1131): cuvântul este atestat, la plural, și în ALR I/I h 9/528.

40. smocușór (p. 1131): cuvântul este atestat și în ALR I/I h 9/528.

41. smolí (p. 1132): la sensul **3,** să se introducă (și) precizarea: „în forma *zmoli",* pe de o parte, iar, pe de altă parte, ALR SN IV h 1221/899 are și un corespondent interpretativ: ALRM SN III h 1037/899.

42. smolít, -ă (p. 1132): la sensul **2,** la cel de-al doilea romb plin, „ALRM II/I h 84/235, 365" are și un corespondent neinterpretativ: ALR II/I MN 20, 6939/ 235, 365.

43. smólniță² (p. 1133): varianta **zmólniță** este înregistrată și în ALR II 2503/812, variantă „literarizată" **smólniță** în ALRM SN II h 648/812, sursă citată de DLR, la sens.

44. smomí (p. 1133): la sensul **1,** nu „ALR I 1327/375", ci ALR I 1327/370, 375, 378, 573; – varianta „**smomní** (MIRONESCU, S 620)", înregistrată și în ALR I 1327/378, 573, este, prin literarizare (chiar dacă Mironescu o redă astfel prin literalizare), **smomí,** adică exact forma-titlu; – să se introducă și varianta **zmomí** (ALR I 1327/375).

45. smoródină (p. 1134): pe lângă pluralul *smorodine,* să se indice și forma *smorodíni* (ALR I 1209/385).

46. smucí (p. 1135-1136): la sensul **2,** să se citeze și ALR SN IV h 976 (vezi punctele 414, 531, 836, 899), *ib.* V h 1459 (vezi punctele 102, 219, 334, 514, 531, 605, 728, 833, 987); – la varianta **zmící,** nu „ALRM SN V h 1459/102", ci ALR SN V h 1459/102; – varianta „**muși** (ALRM SN IV h 976/514)" trebuie eliminată, deoarece nu în ALRM SN IV h 976/514, ci în ALR SN IV h 976/514 avem următorul răspuns: *sâ mùšéști* **să se scoale,** adică cel trântit la pământ (căci despre el este vorba) **se muncește** și nu **mușește** sau **mucește** „să se scoale".

47. smúge (p. 1137): „s.m. (Ban.; și în sintagma *smuj pestriț,* BĂCESCU, P. 58) Șalău vărgat, v. ș a l ă u[1] (*Stizostedion volgense*). *Smugele se prinde mai ales vara la crîstaș și sac.* BĂCESCU, P. 52, cf. 58, H IV 177, XVIII 261, ALR II 6239/76. – Pl.: *smugi.* – Și: **smug** (H IV 177, XVIII 261, ALR II 6239/76), **smuj** (BĂCESCU, P. 58), **zmug** (id. ib. 52), **zmuj** (id. ib.) s.m. – Etimologia necunoscută". În legătură cu acest regionalism bănățean, foarte cunoscut nouă (vezi CL, X, 1965, nr. 2, p. 370, nota lexicală 30: **smug**), să observăm, mai întâi, că DLR-ul îl dă (tot) cu „e t i m o l o g i a n e c u n o s c u t ă", deși, în una (cea de sub *c*) dintre observațiile (la articolul lexicografic în discuție) înaintate redacției, trimiteam, pentru etimologie, la GĂMULESCU, E.S. 187, lucrare (intrată în bibliografia dicționarului) în care este admis etimonul indicat de noi, în 1965, în nota precitată, adică: scr. **smuđ.** Acest cuvânt sârbo-croat (sau sârbesc) a intrat, în unele graiuri bănățene, sub forma **smugi** (rostită: *smuži*), de la care, fiind simțită și utilizată ca formă de plural, s-a format, pe teren românesc (= bănățean), singularul **smug.** În al doilea rând, arătam (în observațiile la dactilogramă) că variantele lexicale **smuj** și **zmuj**, atestate n u m a i de/în BĂCESCU, P. 52 și 58 (care, la p. 52, atestă, după A. Contrea, pentru localitatea Sârbova, și forma **șmug,** nereținută în DLR), sunt, cu certitudine, forme dialectale redate (greșit însă, corect era: *smuji, zmuji*) l i t e r a l i z a t și care, l i t e r a r i z a t e, se înfățișează: **smugi, zmugi,** forme de singular (dacă, într-adevăr, sunt forme de singular) identice cu cele de plural. În al treilea (și ultimul) rând, mai arătam, tot în observațiile la dactilogramă, că, în legătură cu forma-titlu (= lema), nu aș opta pentru **smuge,** atestată doar de Băcescu, ci (fiind c e a m a i f r e c v e n t înregistrată) pentru **smug** (pl. *smugi*) sau (dacă forma *smuj = smuji,* atestată iarăși numai de Băcescu, este una de singular și dacă, în cazul regionalismelor pluriforme, este obligatoriu, în DLR, ca forma-titlu să fie dată c e a m a i a p r o p i a t ă m a t e r i a l d e e t i m o n) pentru **smugi.** Personal, ținând seama și de faptul că M. Băcescu nu era lingvist (fapt pentru care am considerat și considerăm că, în ceea ce privește aspectul material = formal al cuvintelor, lucrările sale trebuie utilizate de către redactorii DLR-ului cu discernământ), aș fi optat, categoric, pentru forma **smug.**

48. smúlge (p. 1137-1140): la sensul **1,** sursa „ALR SN V h 1359" are și un corespondent interpretativ: ALRM SN III h 1134; – la (sub)sensul „(complementul indică fire de păr) a trage cu putere [...]", de sub **1,** înainte de „ALR II/I h 8", să se citeze (și) ALR I 15; – tot sub **1,** de la (sub)sensul „[...] a jumuli", sursa „ALRM II/I h 89" („gușă = goître") se va elimina, pe de o parte, și, pe de altă parte, la „ALR II 4092" se vor adăuga punctele 386, 414 și 682, iar după „ALR SN II h 362" se va indica și ALRM SN I h 244; – la (sub)sensul „([...]; complementul indică lîna, inul etc.) a trage din caier sau din fuior", tot de sub **1,** nu „ALR I 1271/268", ci ALR I 1271; – participiul *smult* nu este numai „învechit", ci și (vezi, de altfel, și DEX-ul) regional; forma *smult* este înregistrată, în ALR I 15, în punctele 614 și 618, iar *zmult,* în aceeași sursă, în peste 20 de localități, precum și în ALR SN V 1359/310.

49. snop (p. 1144-1145): la sensul **1,** nu „ALR I 254/508. *Snop de strujăni.* ALR SN I h 117/520, cf. ib. h 54, ALRM SN I h 45, 81", ci: ALR I 919, ALR II 5210/157, 353, 362, 365, 386, 414, 520, 872, *ib.* 5213, *Snop de strujăni.* ALR SN I h 117/520, cf. *ib.* h 54, 79, ALRM SN I h 45, 57, 81; – cel de-al treilea romb gol: „(Regional) *Snopul (cel* ori) *de deasupra* sau *(cel din* ori *de pe) vîrf* sau *din vîrf* = snopul **(1)** de grâu care se pune, pieziș, în vârful unei clăi sau grămezi de snopi, formând o apărătoare de ploaie; (regional) măgar **(II)**, popă[2] (v. p o p **II 2**). Cf. ALR SN I h 60, ALRM SN I h 48" se va elimina; – sursa „ALRM SN I h 413", citată în rândul 7 de jos (p. 1144, col. 2), are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN II h 592.

50. snopí (p. 1145-1146): de la sensul **1,** sursele: „ALR II 5210/362, 365, 386, 414, 5213/813" (=, de fapt, 812) se vor elimina, deoarece în ele nu verbul **snopí,** ci substantivul **snop** este înregistrat (vezi *supra*).

51. soácă (p. 1146): „s.f. (Prin Ban. și prin Transilv.) Moară a cărei roată este pusă în mișcare de cai. *Morile de cai au o construcție analoagă cu a morilor de apă... în Ardeal se numesc soace.* PAMFILE, I. C. 177, cf. H XVIII 143, VICIU, GL., com. din ORAVIȚA, com. din CICLOVA ROMÂNĂ – ORAVIȚA. – Pl.: *soace.* – Etimologia necunoscută". – În legătură cu acest articol lexicografic, în observațiile înaintate redacției DLR arătam, în primul rând, că E. Petrovici, la întrebarea: „Ce fel de mori sunt în partea locului?" de sub poziția [6713] din *Chestionarul ALR II,* a înregistrat și următoarele răspunsuri (redate de noi, în continuare, literarizat): **soáce,** pl. *soci/* 36, **săoáce,** pl. *săoci/* 36 (răspuns dat, pentru aceeași localitate, de un informator ocazional), **soácie** (rostit: *soá-ci-e),* pl. *socii*/47. În ambele localități bănățene, semnificanții înregistrați denumesc „moară cu/de cai", tip de moară dispărut la data desfășurării anchetei. Să mai precizăm, tot aici, că în punctul de anchetă 37 (= grai sârbesc vorbit în Banat) s-a înregistrat, la aceeași întrebare și tot cu sensul „moară cu/de cai", termenul *súvača,* iar în punctul 48 (= grai bulgăresc vorbit în Banat), *sváča.* Pentru scr.

sùvača „mola equaria", vezi și VUK, s.v., de unde termenul este preluat și înregistrat în RJA, s.v. Prin această primă observație, am completat, formal (la singular și plural) și punctual (= areal), datele descriptive ale acestui regionalism bănățean (vezi *infra*), oferind, totodată, și soluția etimologică. În continuare, observam și observ: – *a)* De unde forma-titlu **soácă**? Este un singular atestat (în sursele citate de DLR pe care le-am putut verifica, el nu apare) sau un singular „fabricat" de/în redacția dicționarului?; – *b)* În ceea ce mă privește (deși în localitatea T o a g e r – jud. Timiș, de unde sunt de loc, este cunoscută, ca arhaism evident, forma **săoáce,** cu pl. *săoci*), aș opta, în privința formei-titlu, pentru **soáce** din ALR II 6713/36; – *c)* Cred (deși s-ar putea să mă înșel) că **soace** la „VICIU, GL." (formă preluată de „PAMFILE, I.C. 177") nu este un plural autentic, ci un singular autentic; – *d)* Dacă paranteza areală „(Prin Ban. și prin Transilv.)" se bazează doar pe „PAMFILE, I.C. 177", atunci ea trebuie să devină „(Prin Ban.)" și citatul reprodus să fie eliminat, deoarece indicația „Bănat" din „VICIU, GL." a fost interpretată de Th. Pamfile „în Ardeal"; – *e)* Dacă forma-titlu fi-va **soáce** (cu pl. *soci*), atunci formele **săoáce** și **soácie** vor fi, evident, variante lexicale.

52. soáclăr (p. 1146): la varianta **soálăr,** nu „ALR SN II h 4517/29", ci ALR SN II h 517/29.

53. soácră (p. 1146-1147): la sens trebuie citat și ALR I/II h 262 (= „soacră").

54. soáge (p. 1147): nu: „Prez. ind.: *sog* și *sogesc*", ci numai *sog*, deoarece *sogesc* nu este o formă (flexionară) a lui **soáge,** ci a lui **sogí,** după cum, spre exemplu, *soghez* este forma de „prezent indicativ" a lui **sogá;** – varianta **sogá** este înregistrată și în ALR I 775/249, 269, 289, 290, 295, 305, 308, 315, DR VII, 86, 87, pe de o parte, iar, pe de altă parte, trebuie adăugat: prez. ind.: *soghez* ALR I 775/269, DR. VII, 87, ALR I 1847/269, *sogăz* ALR I 775/295, 305, 315, DR. VII, 87, ALR I 1847/305; – la varianta *solgá*, de la „ALR I 775" se vor elimina punctele de anchetă 295, 305, 308 și 315, unde verbul (vezi *supra*) are forma **sogá** și nu **solgá;** – varianta „**soljá** (ALR SN IV h 1056/102)" =, literarizată, **soálge;** – nu „**sologí** (ALR I 1847/385, II 3996/365, 514)", ci: **sologí** (prez. ind.: *sologesc* – ALR I 775/385, *ib.* 1847/385, DR. VII, 87); sursa „ALR II 3996/365, 514" = (prin publicare) ALR SN IV h 1056, pe de o parte, iar, pe de altă parte, în punctele 365 și 514 nu este înregistrată varianta **sologí,** ci, clar, **stogí** (vezi *infra*); – la varianta **stogá,** nu „ALR SN IV h 1056", ci ALR SN IV h 1056/95; – nu „**stojí** (ib. h 1056/362)", ci **stogí** (ALR SN IV h 1056/365, 514); în punctul 362 s-a înregistrat forma **sogí** (vezi *supra*); – varianta lexicală „**sucí** (ALR I 775/35, 77, 363, 1847/30, 35, 75, 85, 424, 516; prez. ind. **suc**)" nu este o altă formă a lui **soáge,** ci este, pur și simplu, verbul (*a*) **sucí** (vezi și DR VII,

88), pe de o parte, iar, pe de altă parte, în ALR I 775 verbul în discuție este înregistrat și în punctele 75, 85, 87, 402; de asemenea, în ALR I 1847 apare și în punctele 77, 98, 582, precizând, însă, că în punctul 516, menționat în DLR, avem (literarizat) forma **ciucí**, variantă lexicală a verbului **sucí** atestată și în ALR I 775/424, 516 și 538; – la varianta **sugí**, nu „ALR I 775/370, 387, 397, 418, 522, 526, 552, 573”, ci ALR I 775/370, 387, 394, 518, 522, 526, 542, 552, 573; – la varianta **sugá**, nu „(ALR SN IV h 1056)”, ci ALR SN IV h 1056/316; – varianta **asogá** este atestată nu numai în „ALR SN IV h 1056”, ci și în ALR I 775/257, 283, 298, 348, ALR I 1847/315, prez. ind.: *asogăz* (ALR I 1847/315), *asog* (ALR SN IV h 1056, ALR I 775/283, 298); – varianta **zolgá** este atestată nu numai în „DR. VII, 87,” ci și în ALR I 775/61, 63, 65, *ib.* 1847/61, 63, 65, prez. ind.: *zolg* (ALR I 775/63, 65, *ib.* 1847/63, 65), *zolgăz* (ALR I 775/61); – de adăugat (și) variantele: **asogí** (ALR I 775/347, 381, prez. ind.: *asog* ALR I 775/347), **asugá** (ALR I 775/341, 343, *ib.* 1847/343, prez. ind.: *asug* ALR I 775/343, *ib.* 1847/343), **socá** (ALR I 775/93, prez. ind.: *sochez),* **asocá** (ALR I 1847/348, prez. ind.: *asoc*), **solzí** (ALR I 775/138, 150, *ib.* 1847/138, 150, prez. ind.: *solzesc*), întrebând, în final, dacă formele **stogá** și **stogí** (vezi *supra*) sunt, într-adevăr, variante lexicale ale verbului (*a*) **soáge** ?

55. soáre (p. 1147-1150): la sensul **1**, după „ALR SN III h 765”, să se citeze, tot din acest volum, și hărțile 784, 785; – la sensul II, consacrat compuselor, nu „**soare-răsare** = floarea soarelui” (ALR I 1904/900), ci **soare-răsoáre** [...]; forma **răsoáre**[11] a fost clar auzită de S. Pop.

56. soártă[1] (p. 1150-1152): la sensul III, sursa „ALRM I/II h 289” are și un corespondent neinterpretativ: ALR I/II h 207.

57. sóbă (p.1153): la sensul **1**, pe lângă cele două hărți interpretative din ALRM II/I (introduse pe baza observațiilor noastre), să se citeze (tot pe baza acelorași observații) și ALR II/I h 279, *ib.* MN 131, 3871, ALR SN V h 1321; – de sub **1**, (sub)sensul „(Prin Mold. și prin Dobr.) Cuptor pentru copt pâine. Cf. ALR I 675/677” se va elimina; – la sensul **2**, „ALRM II/I h 278” are și un corespondent neinterpretativ: ALR II/I MN 115, 3780; – de sub **2**, (sub)sensul „(Prin Ban.) Tindă (2). Cf. ALR I 657/5, 661/35” se va elimina[12], iar cele două surse pot fi citate la sensul **2**; – la forma de plural *sobi,* de la „ALR I 662” se vor scoate punctele 35 și 295, pe de o parte, iar, pe de altă parte, se va introduce și ALR II/I MN 115, 3780/36.

---

[11] Vezi, pentru această formă, și DLR IX, s.v. **răsáre**[1], unde, pe baza ALR I 1904/610, este menționată, ca variantă lexicală, și forma **rosoáre**.

[12] Pentru că, în cele două graiuri bănățene, **sobă** nu înseamnă nici „tindă **(2)**”, adică „încăpere la intrarea bisericilor (despărțită de naos printr-un perete); pronaos” (vezi DLR XI_2, s.v. **tindă**), și nici, cum era în dactilogramă, „tinda casei [...]”, adică „tindă **(1)**”, ci, simplu, „cameră”.

58. soból[2] (p. 1154): la sens(ul) (de bază), să se citeze și ALR I 1174; – la (sub)sensul „șoarece mare; șobolan”, nu „ALR I 1192/30, 800”, ci ALR I 1192/9, 12, 18, 30, 800”; – la varianta **suból**, nu „ALR I 1174/184”, ci ALR I 1174/186; – la varianta **șoból**, nu „ib. 1174/118”, ci: *ib.* 1174/118, 835, 1192/9, 12, 18.

59. soborî[2] (p. 1155): pe lângă cele două izvoare menționate, verbul este înregistrat și în ALR I/I h 147 (= „mă vatăm”), hartă din care reiese că **soborî́** circulă nu numai „prin Ban.”, ci și prin Oltenia vestică, pe de o parte, iar, pe de altă parte, în sursa adăugată de noi a fost înregistrată, în punctul de anchetă 18, și o formă **suborî́**.

60. soborît, -ă (p. 1155): la sensul **1**, sursa „ALRM I/I h 194” are și un corespondent neinterpretativ: ALR I/I h 136; tot aici poate fi citat și ALR I/I h 147.

61. soc (p. 1157): la sensul **1**, sursa „ALR SN V h 1305” are și un corespondent interpretativ: ALRM SN III h 1104; tot aici să se menționeze și ALR II 6327; – în „ALRM SN II h 445”, citat la „(învechit și regional) *soc mic* = boz”, nu apare sintagma *soc mic,* ci numai **soc** (vezi punctele 325 și 784, precum și ALR SN III h 639); – varianta **sog,** în ALR I 1914, apare și în punctul 231, precum și în ALR II 6327/157, 172, 334.

62. socác (p. 1157): „ALRM SN II h 737” are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN III h 905, hartă din care reiese că pluralul *socacuri* nu apare numai în TDRG, cum se menționează în dicționar, ci și în punctul de anchetă 36 din ALR II. Citatul reprodus din „ARH. FOLK. III, 127” sună, corect, astfel: *S-să facă văndălac [...]* și nu *Să facă văndălac [...].* La acest cuvânt, mai pot fi citate (dintre izvoarele utilizate de DLR) și: L. COSTIN, GR. BĂN. 183, GĂMULESCU, E.S. 187.

63. socáci (p. 1157-1158): „ALRM SN III h 895” are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN IV h 1090, hartă ce, obligatoriu, trebuie citată la varianta **sucáci.**

64. socăcél (p. 1158): acest diminutiv al lui **socac** (vezi *supra*) este atestat și de L. COSTIN, GR. BĂN. 183.

65. socăcíță (p. 1158): pe lângă pluralul *socăcițe,* să se menționeze și forma *socăciți* (ALR II/I h 163/102); – varinta lexicală **socacíță** =, literarizată, **socăcíță.**

66. socoteálă (p. 1166-1169): la formele de plural, nu: „și (învechit) *socotele* și (învechit și regional) *socoteale* (ALR II SN IV, h 928/833)”, ci: „și (învechit și regional) *socotele* (ALR SN IV h 928/833)”.

67. solomiác (p. 1211): la sensul **1,** punctul de anchetă 273 = 272.

68. somn[1] (p. 1220): la variantă, nu „(învechit) **som**", ci „(învechit și regional)" **som,** pentru că această formă este înregistrată și în ALR II 6235/76, 130, 365.

69. somn[2]: la p. 1221, c. 1, r. 1 de jos, punctul 631 = 531.

70. sor[4] (p. 1238): la forma de plural *soare,* nu „ALR I 744", ci ALR I 744/343, 348, 357.

71. sorasamfira (p. 1238-1239): la varianta **sorasămfíra,** nu „ALRM SN II h 509/103", ci ALR SN III h 697/105.

72. sórgă (p. 1248): „ALRM SN III h 1172/310" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN V h 1424.

73. sorhán (p. 1249): la sensul **1,** *Legenaria siceraria* = *Lagenaria siceraria.*

74. soróc: la p. 1251, c. 2, r. 6 de jos, punctul de anchetă 704 = 705.

75. spălát[2] (p. 1309): la sensul **3,** „ALRM SN III h 1035" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN IV h 1218.

76. spălătoreásă (p. 1312): de citat și ALR SN II h 502 (= „spălătoreasă").

77. spătói (p. 1321): la „ALR I 1873", de adăugat și punctul 59.

78. spătuiálă (p. 1321-1322): la sens, „ALRM SN III h 986/574" are și un corespondent neinterpretativ: ALR SN IV h 1165/574; – pe lângă pluralul *spătuieli* (atestat în „A IX 1" ?), trebuie menționată și forma *spătuiele* (ALR II 3290/228), formă, de altfel, prezentă în citatul reprodus în dicționar.

79. spiridúș (p. 1378): varianta „**șpiridúș** (ALR II/I MN 17, 6929/551)" = **șpiritúș.**

80. spírit (p. 1378-1382): la varianta accentologică, nu *spirét,* ci *spirít;* nu „ib. MN 95", ci „*ib.* MN 95, 2744/53", iar, la ALR I 613, punctul 385 = 835.

81. spíță[1] (p. 1389-1391): la sensul **2 b,** „ALR SN IV h 163" = ALR SN I h 163; – pe lângă pluralul *spițe,* trebuie menționată și forma *spiți,* variantă înregistrată, în ALR I 825, în peste 30 de localități; – la varianta **șpíță,** punctul de anchetă 121 = 129.

82. spițélnic (p. 1391): la varianta **spițérnic,** „ALRM SN I h 374/184" = ALRM SN I h 374/784.

83. spîn[1] (p. 1393): la sensul **2,** nu „ALR I/II h 275", ci ALR I/II h 275/257.

84. spînátic, -ă (p. 1394): la primul romb plin, nu „ALRM II/I h 81/192, 219, 349", ci: ALR II/I MN 19, 6935/ 192, 219, 279, 349, ALRM II/I h 81/192, 219, 279, 349.

85. spînz[1] (p. 1394-1395): sub sensul **1,** la locuțiunea verbală „**a trage [...] spînz [...]** = a spînzui", nu „ALR II 6345/279, 531, 537, 682, 705, 723, 728, 987", ci, simplu, ALR II 6345, deoarece locuțiunea este înregistrată în peste 20 de localități.

86. spoí (p. 1404-1405): la sensul **1,** la primul romb plin, nu „ALR II 4260, 6518", ci: ALR II 4260, 6518/192, 386, 551, 762, 928.

87. spoitór (p. 1406); la sensul **3,** nu „ALRM I/I h 405/141", ci: ALRM II/I h 405/141.

88. spóncă (p. 1407-1408): la sensul **1,** nu „ALR SN IV g. 1166, ALRM SN h 987", ci: ALR SN IV h 1166, ALRM SN III h 987.

Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară „Sextil Puşcariu"
Cluj-Napoca, str. E. Racoviţă, 21